

HELSE- OG OMSORGSDEPARTEMENTET
Krisestab HOD
Postboks 8011 Dep
0030 OSLO

Deres ref.:
Vår ref.: 21/9057-4
Saksbehandler: Christian Aleksander Tinglum
Skøyeneie
Dato: 17.03.2021

Svar på covid-19 oppdrag 402 fra HOD - om plikt til bruk av munnbind i kommuner, herunder spørsmål om alpinanlegg

Vedlagt finnes svar på dette.

Oppsummering

- HelseDirektoratet mener det i forskriftens §§ 16h første ledd, § 17g første ledd og § 18f første ledd fortsatt bør gjelde et avstandskrav på minst 1 meter før plikten til munnbind inntreffer
- HelseDirektoratet anbefaler ikke å endre bestemmelsene slik at de omfatter alpinanlegg
- I områder omfattet av Kap. 5A gjelder en anbefaling om å holde 2 meters avstand i møte med andre personer, med enkelte unntak

Vennlig hilsen

Johan Georg Røstad Torgersen e.f.
direktør

Christian Aleksander Tinglum Skøyeneie
seniorrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk

Kopi:
FOLKEHELSEINSTITUTTET, Utbrudd @fhi.no

HelseDirektoratet

Avdeling kommunale helse- og omsorgstjenester

Christian Aleksander Tinglum Skøyeneie

Postboks 220 Skøyen, 0213 OSLO • Besøksadresse: Vitaminveien 4, Oslo • Tlf.: (+47) 47 47 20 20

Org.nr.: 983 544 622 • postmottak@helsedir.no • www.helseDirektoratet.no

Svar på covid-19-oppdrag fra HOD 402 om plikt til bruk av munnbind i kommuner, herunder spørsmål om alpinanlegg

Oppsummering

- HelseDirektoratet mener det i forskriftens §§ 16h første ledd, § 17g første ledd og § 18f første ledd fortsatt bør gjelde et avstandskrav på minst 1 meter før plikten til munnbind inntreffer
 - HelseDirektoratet anbefaler ikke å endre bestemmelsene slik at de omfatter alpinanlegg
 - I områder omfattet av Kap. 5A gjelder en anbefaling om å holde 2 meters avstand i møte med andre personer, med enkelte unntak
-

Oppdraget fra Helse- og omsorgsdepartementet

HOD viser til Hdirs anbefaling 15. mars 2021 om:

- Endring av covid-19-forskriften slik at de 51 kommunene i Viken fylke og Gran kommune i Innlandet fylke omfattes av tiltaksnivået etter covid-19-forskriften kapittel 5A

HOD fastsatte 15. mars 2021 slike forskriftsendringer med ikrafttredelse samme dag kl. 24:00. I nasjonale anbefalinger for kommuner som er omfattet av forskriften kap. 5A er det anbefalt å holde to meters avstand i møte med andre personer. Unntatt er blant annet egen husstand, nødvendige hjemmetjenester, og aleneboende/barn/unges faste besøk eller kohort.

I de generelle påskerådene er det vist til at man kan besøke alpinanlegg, men unngå trengsel. Det er også anbefalt å unngå å oppsøke steder der mange er samlet, og der det ikke er lett å holde avstand, som for eksempel serveringssteder, skistuer og varmetuer. I tillegg anbefaler Hdir i sin vurdering av 23. januar 2021 at man i alpinanlegg skal legge til rette for å overholde godt smittevern og kontaktreducerende tiltak i heisområdene, og at personer som er til stede, både gjester og ansatte, skal tilstrebe å holde minst en meters avstand til andre som ikke er i samme husstand.

Det har oppstått spørsmål om det i alpinanlegg skal gjelde avstandsanbefaling på en eller to meter i kommuner med forsterkede smitteverntiltak, samt spørsmål om en eventuell plikt til å bruke munnbind her kan innføres som alternativ i situasjoner hvor det ikke er praktisk mulig å opprettholde anbefalt avstand. HOD viser i den forbindelse til reguleringen av munnbindplikt som følger av forskriften §§ 16h, 17g og 18f. Som det fremgår i forskriftsbestemmelsene inntreffer plikten til å bruke munnbind i en rekke situasjoner når det ikke er mulig å holde minst en meter avstand.

På denne bakgrunn ber HOD om at Hdir, i samarbeid med FHI, vurderer og gir konkrete anbefalinger om:

1. Hvilke avstandskrav som bør gjelde før plikten til å bruke munnbind inntreffer i de situasjoner som i dag er regulert i forskriften §§ 16h første ledd, § 17g første ledd og § 18f første ledd?

2. Bør de nevnte bestemmelsene justeres slik at plikten til å bruke munnbind i situasjoner hvor man ikke klarer å overholde avstandskravet (en meter, eventuelt to meter dersom det foreslås at bestemmelsen endres), også gjelder i alpinanlegg?

Frist for oppdraget settes til onsdag 17. mars 2021 kl. 16:00.

Kontaktperson for oppdraget er Kjetil Jonsbu, 99 64 35 24 (kjj@hod.dep.no)

Faglig underlag fra Folkehelseinstituttet

Vi viser til Folkehelseinstituttets (FHI) underlag vedlagt i sin helhet.

Helsedirektoratets vurdering og anbefaling

1. Hvilke avstandskrav som bør gjelde før plikten til å bruke munnbind inntreffer i de situasjoner som i dag er regulert i forskriften §§ 16h første ledd, § 17g første ledd og § 18f første ledd?

Helsedirektoratet mener det i forskriften fortsatt bør gjelde et avstandskrav på minst 1 meter før plikten til munnbind inntreffer i kommuner omfattet av kap 5A-C. Vi viser til FHIs smittevernfaglige vurdering.

I områder omfattet av Kap 5A gjelder allerede en anbefaling om å holde 2 meters avstand i møte med andre personer, med unntak av egen husstand, nødvendige hjemmetjenester, og aleneboende/barn/unges faste besøk eller kohort.

2. Bør de nevnte bestemmelsene justeres slik at plikten til å bruke munnbind i situasjoner hvor man ikke klarer å overholde avstandskravet (en meter, eventuelt to meter dersom det foreslås at bestemmelsen endres), også gjelder i alpinanlegg?

Helsedirektoratet anbefaler ikke å endre bestemmelsene slik at de omfatter alpinanlegg. Det fremstår ikke hensiktsmessig å innføre et pålegg om munnbind i alpinanlegg ettersom det er snakk om utendørs aktivitet der det bør være mulig å holde anbefalt avstand, samt følge rådene for alpinanlegg. Forskriften §§ 16h første ledd, § 17g første ledd og § 18f første ledd pålegger bruk av munnbind på særskilt nevnte innendørs arenaer. Vi viser for øvrig til FHIs smittevernfaglige vurdering.

Vi viser til at det i områder omfattet av Kap. 5 A gjelder anbefalingen om å holde 2 meter avstand i møte med andre personer med enkelte unntak.

Det kan være nyttig med en oppfordring om å ta i bruk smittestopp-appen mtp. alpinanlegg.

Oppdrag 402 om plikt til bruk av munnbind i kommuner, herunder spørsmål om alpinanlegg

HOD viser til Hdirs anbefaling 15. mars 2021 om:

- *Endring av covid-19-forskriften slik at de 51 kommunene i Viken fylke og Gran kommune i Innlandet fylke omfattes av tiltaksnivået etter covid-19-forskriften kapittel 5A*

HOD fastsatte 15. mars 2021 slike forskriftsendringer med ikrafttredelse samme dag kl. 24:00. I nasjonale anbefalinger for kommuner som er omfattet av forskriften kap. 5A er det anbefalt å holde to meters avstand i møte med andre personer. Unntatt er blant annet egen husstand, nødvendige hjemmetjenester, og aleneboende/barn/unges faste besøk eller kohort.

I de generelle påskerådene er det vist til at man kan besøke alpinanlegg, men unngå trengsel. Det er også anbefalt å unngå å oppsøke steder der mange er samlet, og der det ikke er lett å holde avstand, som for eksempel serveringssteder, skistuer og varmetuer. I tillegg anbefaler Hdir i sin vurdering av 23. januar 2021 at man i alpinanlegg skal legge til rette for å overholde godt smittevern og kontaktreduserende tiltak i heisområdene, og at personer som er til stede, både gjester og ansatte, skal tilstrebe å holde minst en meters avstand til andre som ikke er i samme husstand.

Det har oppstått spørsmål om det i alpinanlegg skal gjelde avstandsanbefaling på en eller to meter i kommuner med forsterkede smitteverntiltak, samt spørsmål om en eventuell plikt til å bruke munnbind her kan innføres som alternativ i situasjoner hvor det ikke er praktisk mulig å opprettholde anbefalt avstand. HOD viser i den forbindelse til reguleringen av munnbindplikt som følger av forskriften §§ 16h, 17g og 18f. Som det fremgår i forskriftsbestemmelsene inntreerplikten til å bruke munnbind i en rekke situasjoner når det ikke er mulig å holde minst en meter avstand.

På denne bakgrunn ber HOD om at Hdir, i samarbeid med FHI, vurderer og gir konkrete anbefalinger om:

1. *Hvilke avstandskrav som bør gjelde før plikten til å bruke munnbind inntreer i de situasjoner som i dag er regulert i forskriften §§ 16h første ledd, § 17g første ledd og § 18f første ledd?*
2. *Bør de nevnte bestemmelsene justeres slik at plikten til å bruke munnbind i situasjoner hvor man ikke klarer å overholde avstandskravet (en meter, eventuelt to meter dersom det foreslås at bestemmelsen endres), også gjelder i alpinanlegg?*

Frist for oppdraget settes til onsdag 17. mars 2021 kl. 16:00.

Kontaktperson for oppdraget er Kjetil Jonsbu, 99 64 35 24 (kjj@hod.dep.no)

Folkehelseinstituttets vurdering

Avstandskrav for plikt til å bruke munnbind etter forskriften

Dråpesmitte er viktigste smittemåte for koronaviruset (SARS-CoV-2). Risikoen for å bli smittet reduseres ved å øke avstanden mellom mennesker. Avstanden fra ansikt til ansikt er aller viktigst. Rygg mot rygg, eller etter hverandre (som i kø), gir mindre risiko for smitte. Basert på tilgjengelig kunnskap vurderer FHI at 1 meter avstand gir tilstrekkelig risikoreduksjon i de fleste situasjoner, men 1 meter avstand utelukker ikke smitte. Det er derfor vurdert at en bør øke avstanden til minst to meter for eksempel:

- ved kontakt med personer som har covid-19 (personer som er i isolering)
- ved kontakt med personer i risikogrupper, når det er mye smitte i samfunnet
- når man deltar på aktivitet med kraftig pusting (synging, trening med høy intensitet osv.)

Smitterisikoen er betydelig større innendørs enn utendørs. Forhold som øker smitterisikoen innendørs er små rom med lite luftvolum, dårlig ventilasjon og mange personer. Risikoen øker med varigheten av opphold.

FHI har gitt råd om bruk av munnbind i samfunnet (<https://www.fhi.no/nettpub/coronavirus/fakta/munnbind-i-befolkningen/?term=&h=1>). Rådene baserer seg blant annet på en kunnskapsoppsummering om munnbindbruk i befolkningen som FHI har utarbeidet (<https://www.fhi.no/publ/2020/-bor-personer-i-samfunnet-bruke-munnbind-for-a-reducere-spredningen-av-covi/>). FHI har også gitt ut en rapport med råd om bruk av munnbind i befolkningen (august 2020). Rapporten beskriver situasjoner der det kan være aktuelt å anbefale munnbind, samt fordeler og ulemper ved å anbefale bruk av munnbind i ulike situasjoner (<https://www.fhi.no/publ/2020/bruk-av-munnbind-i-befolkningen-blant-personer-uten-kjent-eller-mistenkt-sm/>). I rapporten vurderes blant annet bruk av munnbind ute i gatene og på andre offentlige steder utendørs. Hovedkonklusjon var at det kan være situasjoner hvor det er vanskelig å opprettholde 1 meters avstand, men disse vil stort sett være av kort varighet, og risikoreducerende tiltak vil kunne avhjelpe. Opphold utendørs er forbundet med lavere smitterisiko enn opphold innendørs.

Samlet vurdert mener FHI at det ikke er behov for å øke avstandskravet som bør gjelde før plikten til å bruke munnbind inntre i de situasjoner som i dag er regulert i forskriften §§ 16h første ledd, § 17g første ledd og § 18f første ledd. Behovet for å kunne anbefale økt avstand utover én meter vil kunne være aktuelt i kommuner uavhengig av om de er regulert etter §§ 16, 17 og 18, ikke minst i den forestående påsken.

Munnbind og avstandskrav i alpinanlegg

Generelt bør man i alpinanlegg i størst mulig grad unngå å oppholde seg innendørs. Alpinanlegg har fått råd om å legge til rette for at personer som ikke er husstandsmedlemmer og tilsvarende nære skal kunne holde minst en meters avstand i alle uteområdene, og at det skal være et ledig sete

mellom ulike husstander i stolheis. Det vil antagelig derfor være få situasjoner hvor anbefalt avstand ikke kan opprettholdes utendørs. Disse vil antagelig også være kortvarig. FHI vurderer derfor at det ikke er nødvendig å anbefale bruk av munnbind mens en er utendørs i et alpinanlegg så lenge disse rådene følges. FHI vurderer at det ikke er behov for å øke avstanden utendørs til to meter

For alpinanlegg i kommuner med økt smittespredning, og kommuner med mange besøkende fra områder med økt smitte, er det anbefalt at varrestuer, kafeer o.l. i tilknytning til anlegget ikke bør være åpne for innendørsservering. Det er vanskelig å gjennomføre smittesporing i alpinanlegg.

Når en er innendørs i et alpinanlegg i varrestuer, spisesteder og lignende i kommuner med økt smittespredning, og kommuner med mange besøkende fra områder med økt smitte, skal det legges til rette for minst én meters avstand overalt. Munnbind bør som en generell regel brukes, og alltid når en ikke kan holde minst én meters avstand. Det kan gis unntak når man sitter ned ved et bord og spiser. Dette gjelder uavhengig av om en kommer fra en kommune der munnbind er anbefalt eller ikke. Dersom en kommer fra kommuner hvor det er råd om to meters avstand innendørs, bør dette følges også når en besøker andre kommuner.

Unntak for personer som av medisinske og andre årsaker ikke kan bruke munnbind, inklusive barn under 12 år, gjelder også i alpinanlegg. (<https://www.fhi.no/nettpub/coronavirus/fakta/munnbind-i-befolkningen/?term=&h=1>).

Vurdering av sosiale forhold

Det er personer som av medisinske og andre årsaker ikke kan bruke munnbind. FHI blir hyppig kontaktet av personer som ikke kan bruke munnbind av psykiske årsaker. Disse beskriver en stor tilleggsbelastning at de opplever at de får stygge blikk, kommentarer og må forklare fremmede hvorfor de ikke har på et munnbind. Personer med hørselshemming rapporterer også at munnbind er en stor tilleggsbelastning, da samhandling med andre blir vanskeligere, grunnet munnbind.

Merknad

FHI ber om at vurderingen i sin helhet, inklusiv grafisk utforming, legges ved i det endelige svaret til HOD.